

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

11 februari 2009

VERZOEKSCHRIFT

over adopties in het verleden en het archiveren van adoptiedossiers

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Vera Jans**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Sonja Claes, de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera
Jans, de heer Luc Martens;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borgh;

de heer Bart Caron, mevrouw Elke Roex, de heer Bart Van
Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer
Johan Deckmyn, mevrouw An Michiels, de heer Leo Pieters;

de heer Paul Delva, de dames Cindy Franssen, Kathleen
Helsen, Tinne Rombouts;

de dames Hilde Eeckhout, Fientje Moerman, de heer Bob
Verstraete;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, de heer Flor
Koninckx.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

DAMES EN HEREN,

I. PROCEDURE

Op 14 juli 2008 werd bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift ingediend over adopties in het verleden en het archiveren van de adoptiedossiers (verzoekschrift nr. 18 (2007-2008)).

Dit verzoekschrift werd op 17 september 2008 ontvankelijk verklaard door de voorzitter van het Vlaams Parlement en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het verzoekschrift werd naar de commissieleden verstuurd.

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het verzoekschrift een eerste maal op dinsdag 4 november 2008 en besliste de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Op 3 februari 2009 werd het verzoekschrift voor de tweede maal aan de agenda van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin toegevoegd. De commissie had inmiddels op 15 januari 2009 van het kabinet een elektronisch antwoord ontvangen op dit verzoekschrift.

II. INHOUD VAN HET VERZOEKSCHRIFT

De verzoeker vraagt dat de archieven van de erkende adoptiediensten in kaart gebracht worden, inclusief de dossiers van niet meer bestaande adoptiediensten die aan die archieven werden overgedragen. In tegenstelling tot wat wordt gesteld werden niet alle dossiers van erkende adoptiediensten die ophielden te bestaan, aan de Vlaamse Centrale Autoriteit overgedragen. De verzoeker begrijpt niet waarom de archivering zo verspreid gebeurt.

Voorts wenst de verzoeker meer uitleg over de mogelijkheid destijds van onwettige adopties (anonieme bevallingen) door erkende adoptiediensten. Gevolg is dat adoptiekinderen hun geboortemoeder nauwelijks kunnen terugvinden.

III. BESPREKING

Mevrouw *Vera Jans* verklaart zich akkoord met het antwoord van de minister, en stelt voor het antwoord aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*, waarnemend voorzitter, verklaart zich akkoord met het uitvoerige antwoord van de minister. Dankzij het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wordt deze problematiek opgelost. Dossiers van voor dit decreet blijven een heikel punt. De spreekster verwijst naar haar schriftelijke vraag nr. 190 van 25 april 2008 over 'Interlandelijke adoptie – Maatschappelijk onderzoek'. Uit het antwoord blijkt dat de Vlaamse Centrale Autoriteit geen kopies van oude dossiers meer krijgt sedert de inwerkingtreding van het decreet van 15 juli 2005.

IV. CONCLUSIE

De aanwezige leden zijn het unaniem eens met de conclusie van de minister en met het voorstel van de waarnemend voorzitter om het antwoord van de minister aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

De verslaggever,

Vera JANS

De waarnemend voorzitter,

Vera VAN DER BORGH

BIJLAGE:

Antwoord van de heer Steven Vanackere,
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Betreft: verzoekschrift van 14 juli 2008 over adopties in het verleden en het archiveren van de adoptiedossiers

Bij verzoekschrift dd. 14 juli 2008 diende de verzoeker twee verzoeken in.

Een eerste verzoek betreft het verzoek om de archieven van de verschillende erkende adoptiediensten in kaart te brengen met de vermelding welke overige archieven van niet meer bestaande adoptiediensten zij ook beheren met als doel de zoekacties van de afstandsmoeders en adoptiekinderen te vergemakkelijken.

Het tweede verzoek betreft de vraag naar uitleg over hoe het mogelijk is geweest dat toenmalige erkende diensten die voor adopties instonden anonieme bevallingen in Frankrijk konden laten gebeuren met de daarbij behorende onwettelijke adopties tot gevolg.

Archivering van de adoptiedossiers:

De verzoeker geeft aan dat voor het zoeken in de archieven van Kind & Gezin de naam van de afstandsmoeder én het kind vereist is. Om in de gearchiveerde dossiers te kunnen zoeken is of de naam van het geadopteerde kind vereist, ofwel de naam van de adoptanten.

Hoewel het verzoekschrift enkel refereert naar binnenlandse adopties, lijkt het aangewezen de wettelijke regeling voor archivering bij zowel de binnenlandse zowel als bij interlandelijke adoptie na te gaan.

Binnenlandse adoptie:

Voor de binnenlandse adopties wordt de regelgeving betreffende de dossiers weergegeven in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 april 2002 betreffende adoptiediensten die bemiddelen voor binnenlandse kinderen.

Het besluit van 19 april 2002 geeft in de artikelen 27 tot en met 28 weer dat de dossiers behandeld en bewaard worden door de adoptiediensten en enkel toegankelijk zijn via de coördinator. Betrokkenen kunnen toegang krijgen tot het dossier rekening houdend met de bescherming van de privacy.

Er mag niet uit het oog verloren worden dat de geadopteerde zelf steeds zijn afkomst kan achterhalen door een uittreksel van zijn/haar geboorteakte op te vragen.

Voor binnenlandse adoptie werd nog geen regeling uitgevaardigd betreffende het inzagerecht van de geadopteerde.

Interlandelijke adoptie:

Overeenkomstig artikel 30 van het Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie (het verdrag van Den Haag) moeten de bevoegde autoriteiten van de verdragsluitende staat zorg dragen voor de bewaring van de in hun bezit zijnde gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name de gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de gegevens

betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie. De staat moet tevens - voor zover de wetgeving het toelaat - het kind of zijn vertegenwoordiger onder passende begeleiding, toegang verschaffen tot deze gegevens.

Deze verdragsrechtelijke verplichting is opgenomen in het interne recht in artikel 368-6 B.W. dat voorziet dat de bevoegde autoriteiten zorgen voor de bewaring van de gegevens waarover zij beschikken in verband met de herkomst van de geadopteerde, in het bijzonder deze betreffende de identiteit van zijn moeder en vader, en ook van de gegevens die nodig zijn voor het volgen van zijn gezondheidstoestand, over het medisch verleden van de geadopteerde en zijn familie, met het oog op de totstandkoming van de adoptie en teneinde de geadopteerde, indien hij dit wenst, later mogelijk te maken zijn herkomst te achterhalen.

De bevoegde autoriteiten moeten aan de geadopteerde of aan zijn vertegenwoordiger de toegang tot de gegevens verstrekken in de mate dat dit door de Belgische wet is toegestaan en er wordt een passende begeleiding verstrekt.

Het verzamelen, bewaren en de toegang tot deze gegevens zou worden geregeld bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad. Dit KB is er nog niet.

Er mag niet uit het oog verloren worden dat de geadopteerde zelf steeds zijn afkomst kan achterhalen door een uittreksel van zijn/haar geboorteakte op te vragen.

Het is tevens van belang te verwijzen naar de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de privacy van personen. Op basis van deze wet heeft de geadopteerde het recht zijn adoptiedossier te consulteren en zijn herkomst te kennen.

Overeenkomstig artikel 25 van het decreet dd. 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen is eenieder die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde verplicht een kopie van dat dossier te bezorgen aan de Vlaamse adoptieambtenaar binnen vier maanden na de inwerkingtreding van het decreet. Hetzelfde decreet voorziet ook een inzage-regeling in de artikelen 20 (taak adoptieambtenaar) en 26 waarbij het recht op inzage door de geadopteerde gewaarborgd wordt vanaf de leeftijd van twaalf jaar. De adoptieambtenaar kan deze inzage op gemotiveerde wijze weigeren.

Het is de taak van de adoptiediensten volledige dossiers samen te stellen en er een kopie van over te maken aan de adoptieambtenaar.

Artikel 14 § 5 van het Decreet dd. 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen voorziet dat de adoptiediensten binnen de 4 maanden na het afsluiten van een dossier een kopie van dit dossier moeten overmaken aan de adoptieambtenaar.

In artikel 28, § 3 en 4 van het Decreet dd. 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen is de adoptant in het kader van een zelfstandige adoptie én iedereen die in het bezit is van een adoptiedossier en dit niet overhandigde mogelijk strafbaar.

M.b.t. het verzoekschrift

De verzoeker heeft gegevens opgevraagd bij de Vlaamse Centrale Autoriteit betreffende de archivering van de binnenlandse adoptiedossiers.

De gegevens van de gearchiveerde dossiers van de niet-erkende en gestopte adoptiediensten voor binnenlandse adoptie die zich in het archief van Kind & Gezin bevinden, werden opgespoord en meegedeeld aan de verzoeker.

Verder werd tevens meegedeeld hoe de gearchiveerde dossiers over de jaren verspreid zijn in het archief van Kind & Gezin.

Bij e-mail dd. 11 augustus 2008 werden aan de verzoeker door de Vlaamse Centrale Autoriteit beide voormelde documenten overgemaakt.

Op zijn/haar vraag betreffende de hoeveelheid adoptiedossiers die zich nog in archieven van de erkende adoptiediensten en de andere diensten bevinden, werd de verzoeker gevraagd zich voor het antwoord hierop te richten tot de erkende adoptiediensten.

Er werd tevens aangegeven dat een medewerkster van de Vlaamse Centrale Autoriteit een oplijsting zou maken van diensten of personen die in het verleden bemiddeld hebben voor adoptie en niet langer erkend zijn.

De Vlaamse Centrale Autoriteit heeft een aanzienlijke lijst van personen aangeschreven. Naar aanleiding van de vraag tot mededeling van de dossiers in het bezit van deze instanties, kwam er enkel reactie van het UZ Leuven, adoptiedienst De Mutsaard en de Rechtbank van eerste aanleg te Gent.

De overige instanties worden opnieuw aangeschreven en de gegevens zullen worden verzameld door de Vlaamse Centrale Autoriteit.

Aangezien de verzoeker aangeeft geen antwoord te hebben ontvangen van de binnenlandse adoptiediensten, behoudens hetgeen het Stedelijk Ziekenhuis Roeselare meedeelde, schrijft de Vlaamse Centrale Autoriteit al deze diensten opnieuw aan.

Er kan tevens meegedeeld worden dat aan alle binnenlandse adoptiediensten op het groot adoptieoverleg van 28 november 2008 gewezen werd op het belang van het verzamelen van alle adoptiedossiers en het verlenen van inzage.

In tweede instantie heeft de Vlaamse Centrale Autoriteit een oplijsting gemaakt van allerlei diensten en organisaties (ondermeer ziekenhuizen en OCMW's) die in het verleden mogelijk met adopties in aanraking zijn gekomen en waarvan er in de archieven derhalve nog adoptiedossiers kunnen te vinden zijn.

Aan deze instanties wordt gevraagd of er in het verleden door hen bemiddeld werd bij adopties, of er nog dossiers in hun bezit zijn en of zij de Vlaamse Centrale Autoriteit eventueel de namen en/of gegevens van personen/instellingen kunnen mededelen die in het verleden bemiddelden bij adopties.

De doelstelling van de verzoeker om geboortemoeders op weg te helpen is erg menselijk en lovenswaardig.

Geboortemoeders/ouders kunnen terecht bij de adoptiedienst die bemiddelde en in tweede instantie bij het Zoekregister. Deze professionele organisaties trachten deze personen en de geadopteerde kinderen verder te helpen. Daarnaast is er ook de trefgroep Kwadrant waarbinnen afstandsouders lotgenoten kunnen ontmoeten. Er dient tevens verwezen te worden naar de recente website www.geadopteerd.be. Het is dus zeker zo dat er professionele bereiding voorhanden is voor afstandsouders, ongeacht of het een anonieme bevalling betrof of niet.

Anonieme bevallingen:

De verzoeker had de Vlaamse Centrale Autoriteit reeds gevraagd bij hoeveel gearchiveerde adoptiedossiers de geboorte in Frankrijk plaatsvonden. Er werd de verzoeker op 11 augustus 2008 reeds bericht van het feit dat het onmogelijk is hieromtrent een cijfer mee te delen. Gelet op het gegeven dat bij de archivering de plaats van de bevalling niet in de gegevensbestanden wordt opgenomen, is het onmogelijk hierop een antwoord te geven. Gelet op de grote hoeveelheid gearchiveerde dossiers is het tevens onmogelijk ieder dossier afzonderlijk opnieuw te gaan nakijken.

De eerste erkenningsronde van adoptiediensten dateert van 1989. De adopties na anonieme bevallingen die werden gerealiseerd door de diensten die toen erkend werden verliepen steeds met medeweten van de rechtbanken en daarom kan er niet gesproken worden van onwettige adopties. Het kind, anoniem geboren in Frankrijk, kreeg in België een voogd via een procedure voor het vredegerecht en werd nadien legaal in België geadopteerd.

De medewerking van adoptiediensten aan anonieme bevallingen gebeurde in het kader van de toen heersende tijdsgeest waarbinnen ongewenste zwangerschappen en het kind daaruit geboren best voor iedereen werden verborgen.

Er zijn nog bij verschillende binnenlandse diensten adoptiedossiers die uiteenvallen in twee groepen: dossiers waarin gegevens terug te vinden zijn van de natuurlijke ouders en dossiers waarin niets terug te vinden is. Deze diensten zijn bereid inzage te verlenen aan belanghebbenden.

De verzoeker heeft al tal van diensten aangeschreven. De Vlaamse Centrale Autoriteit zal de verzoeker uitnodigen om na te gaan wat de mogelijkheden zijn.

Steven VANACKERE
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin